

DOI: <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2024-65-11>
УДК 012:929Каразін](049.32)

Ніна Березюк

бібліотекознавиця, бібліографиня

Центральна наукова бібліотека

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Майдан Свободи, 4, 61022, Харків, Україна

Email: bibliograf.cnb@karazin.ua

ВИДАНО В НАЙТЯЖЧІ ЧАСИ

Рецензія на книгу: *Vasili Nazarovici Karazin: Biobibliografie / Institutul Patrimoniului Cultural*; alcătuitori: Esfir Berkovici, Olga Vovk [et al.]; articol introductiv: O. Vovk; redactor bibliografic: Svitlana Glibițka; colegiul de redacție: Sergiy Posohov (redactor-șef) [et al.]; traducători: Nadia Cerkașina [et al.]. Chișinău: Lexon-Prim, 2023. 275 p.

Як цитувати: Березюк, Н. Видано в найтяжчі часи (Рецензія на книгу: *Vasili Nazarovici Karazin: Biobibliografie / Institutul Patrimoniului Cultural*; alcătuitori: Esfir Berkovici, Olga Vovk [et al.]; articol introductiv: O. Vovk; redactor bibliografic: Svitlana Glibițka; colegiul de redacție: Sergiy Posohov (redactor-șef) [et al.]; traducători: Nadia Cerkașina [et al.]. Chișinău: Lexon-Prim, 2023. 275 p.). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія»*, вип. 65, 2024, с. 258–262. DOI: <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2024-65-11>

How to cite: Bereziuk, N. Published in the Hardest Times (Book Review: *Vasili Nazarovici Karazin: Biobibliografie / Institutul Patrimoniului Cultural*; alcătuitori: Esfir Berkovici, Olga Vovk [et al.]; articol introductiv: O. Vovk; redactor bibliografic: Svitlana Glibițka; colegiul de redacție: Sergiy Posohov (redactor-șef) [et al.]; traducători: Nadia Cerkașina [et al.]. Chișinău: Lexon-Prim, 2023. 275 p.). *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: History*, no. 65, 2024, pp. 258–262. DOI: <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2024-65-11> (In Ukrainian)

© Березюк Н., 2024

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Здійснено огляд біобібліографічного покажчика, присвяченого Василю Назаровичу Каразіну (1773–1842) — видатному вченому, винахіднику, просвітителю, громадському діячу, засновнику Харківського університету. Книгу видано до 250-річчя від дня народження В. Н. Каразіна. Покажчик охоплює 1 529 бібліографічних записів. Книга підготовлена спільними зусиллями фахівців України, Молдови і Болгарії.

Ключові слова: **біобібліографія, В. Н. Каразін, біографістика.**

Видання фундаментальних бібліографічних покажчиків завжди було подією в історії науки, історичних наукових досліджень. Бібліографічні роботи найчастіше ставали підґрунтям обрання теми наукового дослідження і визначення шляхів його подальшої реалізації, бо без бібліографії не можна знайти необхідну інформацію. Водночас вони є свого роду підсумком того, що зроблено, фіксують стан тематичного спектру досліджень, дозволяють виявити найбільш активних авторів, помітити тенденції в наукових пошуках.

Саме з цих позицій слід оцінювати видання біобібліографічного покажчика «Vasili Nazarovici Karazin: Biobibliografie» (2023 р.). Керівник цього проєкту — історикиня-дослідниця, заступниця директора Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Ольга Ігорівна Вовк, яка разом з іншими університетськими дослідниками* та фахівцями низки європейських країн** присвятила книгу знаковій

---

* До колективу укладачів книги включені імена укладачів біобібліографії В. Н. Каразіна, що вийшла друком у 1953 р. (Е. С. Беркович, Л. І. Гуревич, В. А. Станишевський, Р. І. Штраймиш), фахівців кінця ХХ — початку ХХІ ст. (В. Д. Прокопова, О. А. Узбек). Остаточну підготовку сучасного покажчика здійснили заступниця директора Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька ХНУ імені В. Н. Каразіна О. І. Вовк та головна бібліограф університетської Центральної наукової бібліотеки Ю. Ю. Полякова. Бібліографічною редакторкою виступила головна бібліограф ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна С. Б. Глибицька.

** До редакційної колегії видання увійшли провідні вчені України, Болгарії і Молдови: проф. С. І. Посохов (головний редактор); проф. С. М. Куделко; член-кореспондент НАН України, проф. О. П. Реєнт; іноземний член Болгарської АН, проф. М. Г. Станчев; д.і.н., голова Наукового товариства болгаристів Республіки Молдова І. І. Думніка.

події — 250-річчю від дня народження Василя Назаровича Каразіна (1773–1842 рр.), засновника університету, що названий його ім'ям.

До головних ознак цього видання необхідно віднести розширення хронологічних меж, що дозволило істотно доповнити єдиний донедавна бібліографічний покажчик, опублікований більше ніж півстоліття тому — у 1953 р., до 180-річчя В. Н. Каразіна. У вступній статті О. І. Вовк виявила обізнаність, відзначивши перші списки й покажчики видань праць В. Н. Каразіна, які сформували О. П. Рославський-Петровський, Г. П. Данилевський ще в середині XIX ст. Покажчик 1953 р. був підготовлений уже професійними і досвідченими бібліографами бібліотеки університету і налічував 613 записів.

Утім, активізація досліджень особистості В. Н. Каразіна та його наукової діяльності в період відзначення ювілеїв ученого, а також ювілеїв університету, істотно збільшення каразінознавчих публікацій вимагали видання нового біобібліографічного покажчика. На сьогодні є можливість врахувати напрацювання фахівців-каразінознавців з Болгарії, Канади, США, Франції, Швеції та інших країн, а також представників діаспори, оскільки нові інформаційні технології спростили доступ до фондів бібліотек зарубіжжя. Підготовка другої в історії наукової бібліографії В. Н. Каразіна стало нагальною потребою. Робота сформувала з О. І. Вовк — історикині за освітою — фахового бібліографа. Творці книги оформили її з урахуванням усіх вимог до такого роду видань (вона має додатки, необхідні коментарі, довідки, уточнення, скорочення й таке інше). Іменний покажчик, доданий до видання, становить 862 записи. За складом укладачів та членів редакційної колегії, що представляють різні європейські країни, новий покажчик можна вважати міжнародним.

Керівник проекту застосувала інноваційний підхід до зміни структури попереднього покажчика (1953 р.), обравши розташування описів праць В. Н. Каразіна за хронологією їх написання, а не опублікування. На її думку, саме хронологічний принцип дозволяє відстежити динаміку творчої активності, зміни або удосконалення поглядів ученого. Час і досвід мають оцінити таке рішення.

Необхідно відзначити, що подібні покажчики виконують також важливу функцію у формуванні біографії персоналій. Новий покажчик розкрив невідомі українським дослідникам факти щодо зв'язків предків роду Каразіних з Молдовою (адже вони були переселенцями з Молдавського князівства). Це почасти пояснює нам і вибір місця публікування біобібліографічного посібника (видання рекомендоване до друку Інститутом культурної спадщини Республіки Молдова). Минуло два століття, а сучасні дослідники не можуть дійти згоди щодо питання етнічного походження Каразіних, висувуючи різні версії — болгарську, сербську і грецьку. Як би не було розв'язано це питання, Василь Назарович Каразін лишається гордістю України, нашого міста, а його творчий спадок продовжує викликати зацікавлення науковців. Тільки спираючись на раніше створене, можна відшукати новий шлях у науці.

Покажчик охоплює 1 529 бібліографічних записів. З-поміж них: праць В. Н. Каразіна — 109; листування — 279; листи до В. Н. Каразіна — 79; публікації про В. Н. Каразіна — 1 062. Вже самі цифри вражають. Водночас ознайомлення з покажчиком переконали: особистість та діяльність В. Н. Каразіна й надалі залишаться об'єктом пильного інтересу науковців, а це видання лише підживить зацікавлення. Отже, бібліографам варто продовжувати важливу роботу з пошуку та опрацювання публікацій творів В. Н. Каразіна і праць каразінознавців.

Nina Bereziuk

Researcher of library science, bibliographer

Central Scientific Library of

V. N. Karazin Kharkiv National University

4 Svobody Sq., 61022, Kharkiv, Ukraine

Email: bibliograf.cnb@karazin.ua

PUBLISHED IN THE HARDEST TIMES

Book Review: *Vasili Nazarovici Karazin: Biobibliografie / Institutul Patrimoniului Cultural; alcătuitori: Esfir Berkovici, Olga Vovk [et al.];*

**articol introductiv: O. Vovk; redactor bibliografic: Svitlana Glibițka;
colegiul de redacție: Sergiy Posohov (redactor-șef) [et al.]; traducători:
Nadia Cerkașina [et al.]. Chișinău: Lexon-Prim, 2023. 275 p.**

This is a review of the bio-bibliographical index dedicated to Vasyl Nazarovych Karazin (1773–1842) — a prominent scientist, inventor, enlightener, public figure, and founder of Kharkiv University. The book was published to commemorate the 250th anniversary of V. N. Karazin's birth. The index includes 1,529 bibliographical entries. The book was prepared through the collaborative efforts of specialists from Ukraine, Moldova, and Bulgaria.

Keywords: bio-bibliography, V. N. Karazin, biography studies.

Текст надійшов до редакції 01.03.2024.

The text was received by the editors 01.03.2024.

Текст затверджено до друку 17.05.2024.

The text is recommended for printing 17.05.2024.